

PARADOKS NEDİR?

Paradoks, görünüşte doğru olan bir ifade veya ifadeler topluluğunun bir çelişki oluşturması veya sezgiye karşı bir sonuç oluşturmasıdır. Çoğunlukla, çelişkili görünen sonuç veya sonuçların aslında çelişkili tarafları vardır. Paradoks teriminin karşılığı olarak Türkçe'de *yanıltmaç*, *çatışkı* ve *çelişki* sözcükleri kullanılmaktadır.

Yandaki şekilde bir paradoks yoktur ve bir ilüzyondur veya göz yanıltması diyelim. Şöyle ki şekilde, ilk durumda iki parçadan oluşan üst eğimli yüzey içe doğru bükük durmakta, ikinci durumda ise bu yüzey yine parçalı fakat dışa bükük olduğu için oradan alan kazancı olmuş, bu da içeriye bir boş kare olarak yansımıştır. Ancak bu pek çok zeki kişi tarafından da uzun süre fark edilemeyebilmektedir.

Başka bir bakış açısı olarak; kırmızı üçgenin eğimi olan $3/8$ ile mavi üçgenin eğimi olan $2/5$, görüldüğü gibi eşit değildir. Dolayısıyla bu iki üçgen ile iki parçacığın oluşturduğu her iki şekil de üçgen değildir. Bu yüzden de iki şeklin alanlarının farklı çıkması gibi bir şey söz konusu olamaz.

Ayrıca kendi içinde çelişen veya tam tersi şekilde sonuç olarak doğru olan fakat absürt veya çelişkili gözüken bir ifadeye (ifadelere veya ifadeler bütününe) de paradoks denmektedir. Kökleşmiş inanışlara aykırı olarak ileri sürülen düşünce olarak da tanımlanabilir. Yani bir nevi çelişkidir.